

PHƯƠNG ÁN DẠY ONLINE CỦA ĐẠI HỌC LẠC HỒNG TRONG ĐẠI DỊCH COVID-19 VÀ SỰ THÍCH NGHI CỦA NGÀNH NGÔN NGỮ TRUNG QUỐC

THE ONLINE TEACHING PLAN OF LAC HONG UNIVERSITY DURING THE COVID-19 PANDEMIC AND THE ADAPTATION OF THE CHINESE LANGUAGE DEPARTMENT

Hoàng Tiến Dũng^{1*}

¹Khoa Đông phương học, Đại học Lạc Hồng, Việt Nam.

*Corresponding: dunghoang@lhu.edu.vn

TÓM TẮT: Với sự ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, để đáp ứng nhu cầu giảng dạy và học tập, nhà trường tiến hành triển khai sử dụng hệ thống learn.lhu.edu.vn. Hệ thống này đã phát huy tính hiệu quả cho trong tình hình thực tế khi giảng viên và sinh viên không thể lên lớp trực tiếp, đáp ứng nhu cầu giãn cách xã hội. Trải qua 3 kỳ học từ đầu năm 2020 cho đến nay, khi vận dụng hệ thống này cho ngành ngôn ngữ với đặc thù là cần tương tác lớn giữa giảng viên và sinh viên, ngành Ngôn ngữ Trung Quốc (NNTQ) đã có sự thích nghi và áp dụng khéo léo hệ thống, đảm bảo chất lượng tốt nhất cho việc học tập online như kết hợp giữa hệ thống Learn.lhu.edu.vn với các phần mềm Zoom, Google meet, Voov, Zalo. Trong bài viết này, tác giả tập trung phân tích những ưu khuyết điểm khi sử dụng hệ thống learn.lhu.edu.vn của nhà trường, cũng như các biện pháp để thích nghi của giảng viên, sinh viên ngành NNTQ.

TỪ KHOẢ: Phương pháp giảng dạy online, Covid 19, Đại học Lạc Hồng, ngành Ngôn ngữ Trung Quốc, tiếng Trung

ABSTRACT: With the effect of the Covid-19 pandemic, to meet the needs of teaching and learning, the school implemented the learn.lhu.edu.vn system. This system has promoted its effectiveness in the real situation when teachers and students cannot attend classes in person, meeting the needs of social distancing. Over the past 3 semesters from the beginning of 2020 until now, when applying this system to the language industry with the special need for great interaction between lecturers and students, the Department of Chinese Language (NNTQ) has enjoyed Smartly adapt and apply the system, ensuring the best quality for online learning, such as combining the Learn.lhu.edu.vn system with Zoom, Google meet, Voov, and Zalo software. In this article, the author focuses on analyzing the advantages and disadvantages of using the school's learn.lhu.edu.vn system, as well as the adaptation measures of the lecturers and students of the language arts major.

KEYWORDS: Online teaching methods, Covid 19, Lac Hong University, Chinese Language department, Chinese language

Đầu tháng 2 năm 2020, sau kỳ nghỉ tết Nguyên đán kéo dài, đại dịch Covid-19 bắt đầu lan tràn đến các địa phương của Việt Nam. Ảnh hưởng của loại dịch bệnh mới, con người vẫn chưa được nghiên cứu kỹ càng, bệnh dịch do đó lây lan rất nhanh chóng giữa người với người, điều này dẫn đến tâm lý lo ngại và bối rối với người dân trong nước. Để ngăn chặn dịch bệnh lan tràn, ảnh hưởng chung đến đời sống của người dân và nền kinh tế quốc gia, đã có nhiều nơi ra lệnh cấm các hoạt động từ văn hóa giải trí, hội thảo, triển lãm... “...đại dịch Covid-19 là cú sốc y tế mạnh mẽ, tác động đến mọi mặt lên nền kinh tế thế giới. Tăng trưởng toàn cầu và của nhiều quốc gia, khu vực ở mức âm; đầu tư và thương mại toàn cầu suy giảm; người lao động mất việc làm, tỷ lệ thất nghiệp tăng cao” [1], đây thực sự là sự ảnh hưởng to lớn đến mọi mặt đời sống của người dân trong nước. Trong số các hoạt động bị đình trệ nhiều lần nhất có hoạt động giáo dục ở các cấp; theo báo cáo "Thanh niên và COVID-19: Tác động đến việc làm, giáo dục, quyền và sức khỏe tinh thần" của Tổ chức Lao động thế giới (ILO) cho thấy, “Có hơn 70% thanh niên học tập hoặc kết hợp học tập với công việc đã bị ảnh hưởng tiêu cực do việc đóng cửa các trường học, trường đại học và trung tâm đào tạo kể từ khi đại dịch bùng phát” [2]; cũng theo báo cáo này thì có 65% số thanh niên thừa nhận mình học kém hơn khi chuyển

sang học online, cho dù nỗ lực hơn nhưng cũng có một nửa trong số được phỏng vấn cho rằng việc học của họ sẽ bị trì hoãn, 9% cho rằng sẽ bị trượt môn.

Khi đại dịch xảy ra, học sinh, sinh viên là đối tượng dễ bị tác động nhất do phải tạm dừng hoạt động học tập; nhiều người cho rằng học tập trung đông người, thường xuyên gặp gỡ và không đeo khẩu trang dễ lây lan bệnh; mặt khác nếu để lây lan dịch bệnh trong trường học thì bản thân lãnh đạo ngành giáo dục của địa phương sẽ là người chịu trách nhiệm trực tiếp và lớn nhất. Tâm lý học sinh sinh viên dễ bị ảnh hưởng bởi Covid-19 có thể là một tâm lý chung không chỉ của Việt Nam mà còn là tâm lý chung trên toàn cầu, theo số liệu thống kê mới nhất của Viện Thống kê UNESCO (UIS), tính đến ngày 18/4/2020, đã có hơn 1,57 tỉ học sinh, sinh viên ở 191 quốc gia và vùng lãnh thổ bị ảnh hưởng vì Covid-19, chiếm trên 91% tổng số người học [3]...; tại Việt Nam đợt giãn cách toàn xã hội trong tháng 4 năm 2020, có 63/63 tỉnh thành cho học sinh sinh viên nghỉ học để phòng chống dịch Covid-19[4], đây đều là những ảnh hưởng rất lớn đến việc dạy và học trên phạm vi toàn quốc.

Received: 20, 06, 2022

Accepted: 20, 10, 2022

Corresponding: Hoàng Tiến Dũng

Email: dunghoang@lhu.edu.vn

Từ các yếu tố nêu trên, cũng như các trường học khác trên cả nước, Đại học Lạc Hồng cũng phải tạm dừng hoạt động dạy và học để phòng chống dịch bệnh. Sau dịp tết nguyên đán, sinh viên liên tục nhận được thông báo nghỉ học để phòng chống dịch bệnh từ phía nhà trường, việc học do đó cũng bị đình trệ trong thời gian dài.

1. BỐI CẢNH THỰC HIỆN VIỆC GIẢNG DẠY ONLINE

Sau kỳ nghỉ tết nguyên đán 2020, trường Đại học Lạc Hồng nghiêm túc các chỉ thị của tỉnh Đồng Nai về việc tạm dừng hoạt động dạy học để phòng chống dịch. Liên tục trong khoảng hơn 2 tháng sau tết, trường thông báo toàn thể giảng viên sinh viên trường học tập và giảng dạy online, đảm bảo theo chỉ thị giãn cách của nhà nước và không tập trung tại trường [5-8].

Trong bối cảnh cấp bách đó, nhà trường cùng các đơn vị có liên quan trong trường đã đưa ra phương án dạy online để đảm bảo kiến thức cho sinh viên trong học kỳ mới. Trong thời gian này, có hai công việc mà nhà trường cần phải gấp rút thực hiện đó là: hoàn thiện việc là xây dựng website learn.lhu.edu.vn đã thực hiện trước đó để giảng viên đăng bài giảng online và sinh viên học tập online thông qua hệ thống website này; hai là xây dựng quy chế giảng dạy và học tập online cho giảng viên và sinh viên nhà trường. Nhìn chung, việc thực hiện cùng lúc hai công việc này là khối lượng công việc lớn và tần suất lao động rất khẩn trương do thời gian biểu cho 1 học kỳ cũng chỉ giới hạn 15 tuần, trong khi đã nghỉ hết 4 tuần trong dịch; đây thực sự là áp lực lớn đến đội ngũ giảng viên và nhân viên của nhà trường.

Ở một phương diện khác, nhà trường cũng cần giải quyết các khó khăn khi đại đa số giảng viên và sinh viên của nhà trường chưa được chuẩn bị về tâm lý cũng như kỹ năng sử dụng hệ thống khi giảng dạy online. Theo đó, dạy và học như thế nào là một câu hỏi lớn cần nhà trường giải đáp, giảng viên cũng cần phải tự tìm hướng đi phù hợp với việc giảng dạy online.

2. HỆ THỐNG HỌC TẬP ONLINE CỦA LHU – LEARN.LHU.EDU.VN

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn của trường Đại học Lạc Hồng là hệ thống học tập online duy nhất được nhà trường công nhận. Hệ thống được nghiên cứu và phát triển bởi trung tâm thông tin tư liệu Đại học Lạc Hồng. Hệ thống phục vụ cho 3 mục đích: một là cung cấp địa chỉ để giảng viên upload bài giảng lên hệ thống và giao bài, nhận bài và chấm bài cho sinh viên lớp học; hai là cung cấp địa chỉ để sinh viên học tập, nhận bài và làm bài tập do giảng viên đã giao; ba là giáo vụ và người quản lý nhà trường sẽ có thể nắm bắt và thống kê được việc giảng dạy và học tập thông qua hệ thống online này.

Theo thông tư số 09_2021/TTBGDDĐT về quy định về quản lý và tổ chức dạy học trực tuyến, có 3 nền tảng giáo dục trực tuyến là [9] : Một là, Phần mềm tổ chức dạy học trực tuyến, hệ thống quản lý học tập trực tuyến và hệ thống quản lý nội dung học tập trực tuyến; Hai là, Phần mềm tổ chức dạy học trực tuyến là các phần mềm có thể giúp giảng viên tổ chức dạy học trực tuyến trực tiếp, qua đó giảng bài và hướng dẫn sinh viên làm bài tập..., Zoom, Voov, Google Meet, Zalo được tính vào loại này; Ba là, hệ thống quản lý học tập trực tuyến là nơi giảng viên lưu trữ dữ liệu học tập, điểm chấm thi, trả lời câu hỏi trực tuyến, sinh viên

và nhà quản lý có thể truy cập sử dụng các dữ liệu này. Hệ thống quản lý nội dung học tập trực tuyến cơ bản giống với hệ thống quản lý học tập trực tuyến nhưng thêm chức năng giảng viên có thể thiết kế bài giảng một cách trực quan sinh động, Learn.lhu.edu.vn của Đại học Lạc Hồng thuộc về loại thứ 3 này.

Để sử dụng hệ thống Learn.lhu.edu.vn, giảng viên, sinh viên và giáo vụ thông qua tài khoản email nội bộ (trang Me) để đăng nhập và thao tác. Tuy nhiên, trong trường hợp đã có tài khoản nội bộ nhưng chưa cung cấp đầy đủ thông tin như số điện thoại và email cá nhân thì chưa thể đăng ký sử dụng hệ thống.

Nhà trường sau khi tổ chức họp hướng dẫn sử dụng hệ thống Learn.lhu.edu.vn, thì vào 13 tháng 3 năm 2020 đã đưa ra một số quy định cụ thể về việc giảng dạy online như: 1/Xác định trang Learn.lhu.edu.vn là trang chính thống để giảng dạy online cho sinh viên; 2/ Yêu cầu tất cả các môn học phải có bài giảng online trên hệ thống; 3/ Mỗi môn học phải có bài giảng liên tục trong 15 tuần (mỗi tuần một bài);...Ngoài ra, cũng cho phép sử dụng các phần mềm họp online như: Google meet, Zoom, Skype... để tương tác với sinh viên trực tiếp, giải đáp các điểm khó trong bài học cho sinh viên. Tuy nhiên trên tinh thần là lấy hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường để làm hệ thống chính thống trong việc giảng dạy và học tập, cũng như quản lý bài giảng của giáo viên một cách thống nhất.[10]

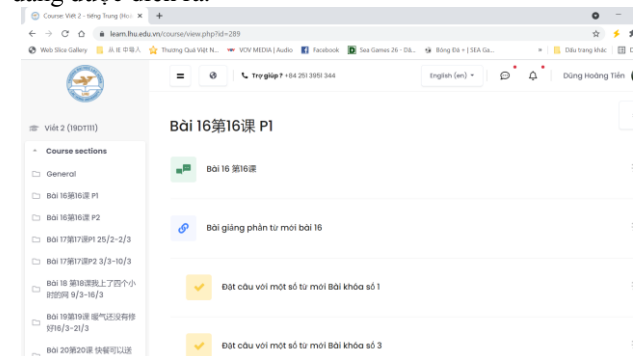
Theo tình hình cấp bách lúc bấy giờ, căn cứ vào số lượng bài giảng, hiệu quả bài giảng của giảng viên đề chuyên ngành đánh giá rằng sẽ phải thay đổi trực tiếp thêm 30%, 50% hay 70% sau khi kết thúc giãn cách. Hiệu quả bài giảng căn cứ thực tế số lượng sinh viên tham gia vào các bài học cũng như tình hình làm bài tập và điểm chấm của giảng viên.

Về ưu điểm:

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn là một hệ thống giảng dạy online quy mô lớn với khả năng cung cấp cho giảng viên rất nhiều sự lựa chọn trong việc đăng bài giảng, giao các loại bài tập khác nhau từ tự luận đến trắc nghiệm, từ hình ảnh đến video, âm thanh cũng như chấm điểm, chia nhóm học tập...

Sinh viên cũng có thể sử dụng hệ thống để đưa các loại file đa phương tiện để trình bày bài tập của mình, thậm chí có thể sử dụng diễn đàn trong môn học để thảo luận bài học.

Với nhà quản lý như bộ phận giáo vụ khoa và phòng đào tạo, hệ thống cũng cung cấp chức năng ghi nhận và báo cáo tình trạng học tập với từng môn học, từng giảng viên, từ đó tạo ra được cái nhìn tổng quan về việc dạy và học online đang được diễn ra.

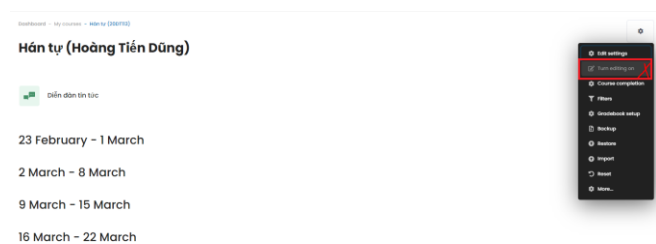
Hình 1. Giao diện 1 môn học trên hệ thống Learn.lhu.edu.vn

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn là nền tảng quản lý học tập đi kèm thiết kế bài giảng online, hệ thống này cung cấp rất nhiều công cụ để giảng viên thiết kế bài giảng một cách sinh động, như với chức năng diễn đàn học tập; giảng viên sinh viên trao đổi thông tin bài giảng, giáo trình, hay chức năng chia nhóm học tập trong phân quản lý thành viên (participants).

Có thể hình dung hệ thống learn của nhà trường được thiết kế cho cả 3 đối tượng là người quản lý (giáo vụ), giảng viên và sinh viên, với các mục đích sử dụng khác nhau cùng sử dụng trên một nền tảng thống nhất, tiện lợi cho công tác quản lý chung, phục vụ đặc lực cho việc kiểm định chất lượng theo chuẩn quốc tế mà nhà trường đang hướng tới. Đồng thời, cũng đáp ứng được nhanh chóng nhu cầu học tập online, góp phần đáp ứng nhu cầu giãn cách xã hội trong mùa dịch Covid-19.

Về nhược điểm:

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn tuy là một hệ thống phục vụ cho việc giảng dạy và học tập khá toàn diện, đáp ứng được nhu cầu của giảng viên, sinh viên và nhà quản lý, tuy nhiên hệ thống này không có các công cụ để tương tác trực tiếp giữa giảng viên và sinh viên. Hệ thống Learn.lhu.edu.vn có đặc điểm chung của các hệ thống E-learning đang được áp dụng ở nhiều trường Đại học trên cả nước trong thời gian dịch Covid 19; theo đó nền tảng E-Learning này gồm có 3 thành phần cơ bản[11]: Hệ thống quản lý học tập (Learning Management System - LMS), Hệ thống quản lý nội dung học tập (Learning Content Management System - LCMS), Công cụ làm bài giảng (authoring tools). Các thành phần cốt yếu của hệ thống Elearning tập trung vào việc xây dựng bài giảng và quản lý học tập là chủ yếu, nhưng thiếu mất các công cụ để tương tác trực tiếp giữa giảng viên vào sinh viên. Tuy rằng có chức năng chat và diễn đàn online đã được tích hợp trong hệ thống, tuy nhiên gần như giảng viên và sinh viên của ngành NNTQ đều không sử dụng các công cụ này, các phương án thay thế khác là Zoom, Google Meet và Zalo được kết hợp sử dụng linh hoạt, đáp ứng nhanh chóng yêu cầu online lớn của các bên. Tuy nhiên, việc kết hợp giữa hệ thống với các phần mềm cũng cần thực hiện một cách hài hòa vì bản thân các phần mềm như Zoom, Google Meet hay Zalo, Wechat... cũng chỉ là các phương tiện giao tiếp, không có các công cụ quản lý học tập, thiết kế bài giảng rất toàn diện như hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường. Những yếu tố trên cho thấy việc kết hợp nhiều phương thức cùng một lúc là điều giảng viên và sinh viên cần làm khi học tập online

Hình 2. Giảng viên phải bật chế độ chỉnh sửa ở dấu “X” để thêm bài giảng

Thao tác tạo bài học mới cho tuần học mới cũng khá phức tạp, đơn cử như khi vào giao diện chung của hệ thống, giảng viên sẽ không thấy ngay được các nút chức năng

thêm bài giảng, thêm tài nguyên cho bài giảng ngay, thay vào đó phải bấm vào chức năng “Turn editing on” thì mới thấy được các nút này. Cụ thể như hình minh họa phía dưới:

Chức năng thêm sinh viên vào môn học, cũng thao tác khá phức tạp khi nhiều sinh viên không thể thấy trực tiếp các môn học đã đăng ký trong học kỳ dù giáo vụ đã tạo môn học trước đó; Giảng viên cần tự thêm nguồn thêm sinh viên tại chức năng participants qua phương thức (Enrolment methods) là Cohort sync (qua mã lớp học). Mã lớp học được thể hiện trên thời khóa biểu của lớp học hay của giảng viên trên trang Calen.lhu.edu.vn. Đối với các giảng viên chưa quen sử dụng hệ thống, đặc biệt là giảng viên thỉnh giảng lớn tuổi thì việc thao tác qua nhiều bước như vậy là khá khó khăn.

Hình 3. Mã lớp học được thể hiện ở phần gạch chân màu đỏ, tại trang calen.lhu.edu.vn

Việc tinh chỉnh, thêm bài giảng, giao bài tập và chấm bài, thêm tuần học... cũng phải thao tác khá nhiều, không được trực quan rõ ràng, khiến cho giảng viên và sinh viên sử dụng hệ thống khá vất vả và ít hứng thú. Ví dụ như muốn tạo được một bài học mới khi đã hết số tuần mặc định, giảng viên sẽ phải bấm tùy chọn “cài đặt”, chọn “thêm tuần học mới”, tiếp tục chọn đăng “bài giảng”, “cài đặt loại bài giảng”, “cài đặt chung cho bài giảng”, mới đến phần cho nội dung bài giảng vào được. Trong khi để tạo bài giảng có thể tin gọn bằng cách tạo 1 nút “thêm bài giảng” rồi gắn một link video bài giảng và 1 nút thêm file bài giảng là hoàn thiện.

Xét cho cùng, hệ thống Learn.lhu.edu.vn là hệ thống giảng dạy online đồ sộ và cung cấp rất nhiều chức năng hay và phù hợp đồng thời 3 đối tượng là giảng viên, sinh viên và nhà quản lý (giáo vụ). Nó được hoàn thiện trong bối cảnh khá gấp rút, đòi hỏi thời gian hoàn thiện phải nhanh chóng và cũng phải phục vụ được cả giảng dạy lẫn quản lý. Với những yếu tố khách quan như trên, hệ thống còn tồn tại một số các khuyết điểm như đã nêu là không thể tránh khỏi. Đến năm 2021, các giảng viên và sinh viên của trường đã thích nghi và sử dụng khá tốt hệ thống, đảm bảo phù hợp với tình hình chung của đại dịch là học tập tại nhà, tránh tiếp xúc nơi đông người.

3. SỰ THÍCH NGHI CỦA GIẢNG VIÊN VÀ SINH VIÊN NGÀNH TRUNG VỚI BỐI CẢNH HỌC ONLINE MỚI.

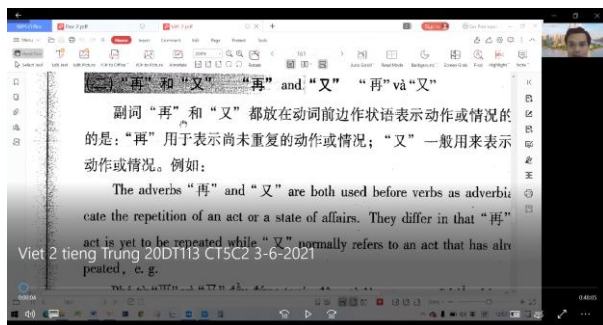
Ngành Ngôn ngữ Trung Quốc là một trong 17 ngành học của trường Đại học Lạc Hồng. Ngành được thành lập vào năm 2002 với tôn chỉ hoạt động là đào tạo ra đội ngũ nhân lực tiếng Trung giỏi về kiến thức, vững vàng về kỹ năng, phục vụ cho các công ty có vốn đầu tư nước ngoài cho Đồng Nai và các tỉnh thành Đông Nam Bộ.

Khi đại dịch covid ảnh hưởng mọi mặt đời sống của người dân nói chung và hoạt động dạy và học nói riêng của trường Đại học Lạc Hồng, thầy và trò Ngành NNTQ đã có rất nhiều đổi mới và sáng tạo trong công tác dạy và học online, cụ thể như các mặt được nêu phía dưới đây:

3.1 Một số yêu cầu khi giảng dạy online của ngành NNTQ LHU

Về công tác liên lạc với sinh viên; do sinh viên của chuyên ngành sau khi ăn tết xong đều ở quê xa, không tập trung học tập trên lớp, do đó ngành thông qua các kênh liên lạc chung là Zalo (một phần mềm nhắn tin tương tự Wechat) để kết nối sinh viên với giảng viên. Theo đó, ngoài các nhóm chat theo từng lớp, các môn học trong học kỳ mới cũng được thành lập với thành viên là sinh viên các môn học và giảng viên đứng lớp. Giảng viên đứng lớp thông qua nhóm Zalo sẽ trao đổi trực tiếp và tức thời với sinh viên, qua đó thông báo ID (Zoom, Google meet...) của buổi học online, giải đáp thắc mắc về bài học và đưa tài liệu học tập sớm nhất cho sinh viên.

Về việc giảng dạy online: Kết hợp hài hòa giữa hai hình thức giảng dạy là đưa bài giảng lên hệ thống Learn.lhu.edu.vn và tương tác online qua phần mềm Zoom, Google Meet hay Skype... đi kèm 1 hình thức liên lạc tin nhắn là nhóm môn học Zalo; khi dạy online, giảng viên sẽ ghi hình lại buổi giảng và lưu thành video, sau đó đưa video này lên Youtube, Google drive... và gửi link vào trong hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường. Tại hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường, giảng viên sẽ đưa bài giảng là các video đã dạy online, bài tập thì tạo các câu hỏi trắc nghiệm hoặc câu hỏi tự luận để sinh viên lên mạng làm bài sau buổi học. Phần mềm Zalo để liên lạc sẽ được dùng để thông báo buổi học, thông báo làm bài và nộp bài cũng như giải đáp thắc mắc về bài vở sau mỗi buổi học online. Việc kết hợp cùng lúc các phương án này giúp tăng cường giao tiếp giữa thầy và trò, hạn chế được khuyết điểm của hệ thống giảng dạy online của nhà trường, tăng cường hiệu quả dạy và học.

Hình 4. Hình ảnh cắt từ Video một buổi dạy qua Zoom

Về một số yêu cầu khi giảng dạy và học tập online cũng được thể hiện ở một vài điểm quan trọng là:

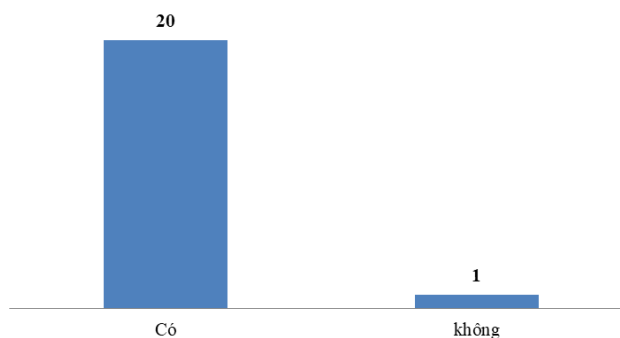
Một là sinh viên và giảng viên sẽ học online qua Zoom, Google Meet hay Skype vào đúng thời gian lên xuống lớp

thực tế đã đăng ký với giáo vụ trước đó, qua đó tránh được việc trùng lặp giờ học giữa các lớp, các giảng viên.

Hai là sinh viên khi học sẽ phải mở webcam lên để học, qua đó lớp trưởng hoặc lớp phó sẽ điểm danh những bạn có bật webcam, tránh trường hợp bỏ học hay nghỉ học không có lý do.

Ba là giảng viên khi đưa bài online cần video buổi giảng trước đó, qua đó người quản lý có thể đảm bảo được sinh viên và giảng viên có giao tiếp và học tập trước đó, đảm bảo chất lượng dạy và học, tránh việc giảng dạy qua loa đại khái.

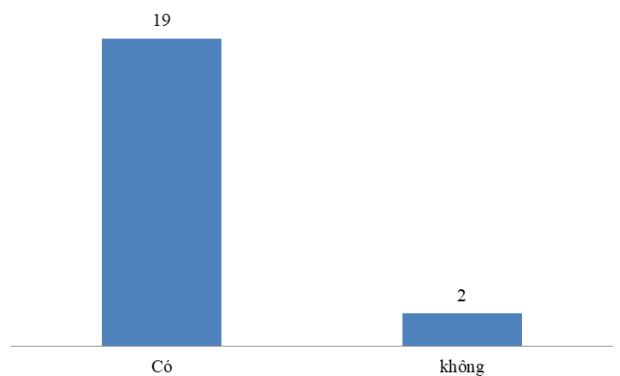
Để hiểu thêm về một số cảm nhận của giảng viên về quy định giảng dạy online do ngành NNTQ đưa ra, tác giả có một bài điều tra với toàn bộ giảng viên cơ hữu và thỉnh giảng của chuyên ngành (21 giảng viên), qua đó sự đánh giá tổng quát hơn về việc thực hiện các quy định khi dạy online của giảng viên, kết quả như sau:

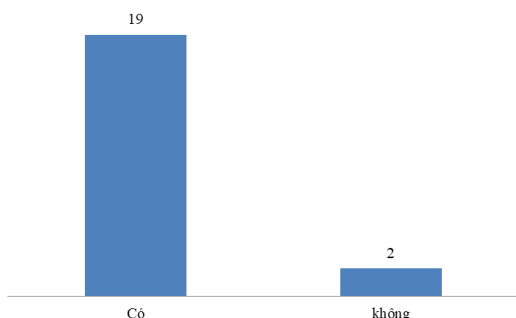
Hình 5. Câu hỏi “Môn học của quý thầy cô có tương tác qua zalo, wechat hay các phần mềm tin nhắn tương tự?”

- Với câu hỏi “Môn học của quý thầy cô có tương tác qua zalo, wechat hay các phần mềm tin nhắn tương tự?” có 20/21(95.23%) giảng viên cho rằng bản thân thường xuyên liên hệ và tương tác với học trò trước trong và sau buổi giảng, qua đó đảm bảo việc hướng dẫn tận tình với sinh viên.

- Với câu hỏi “Môn học của quý thầy cô có nhóm zalo môn học theo quy định của chuyên ngành không?” có 18/21 giảng viên đã lập nhóm zalo môn học để tương tác với sinh viên, có 2 giảng viên chưa lập nhóm và được giải thích là có liên hệ bằng các hình thức khác như messenger hay wechat.

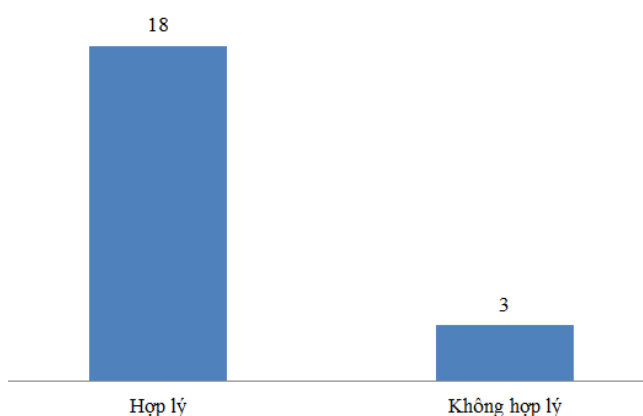

Hình 6. Câu hỏi “Môn học của quý thầy cô có nhóm zalo môn học theo quy định của chuyên ngành không?”

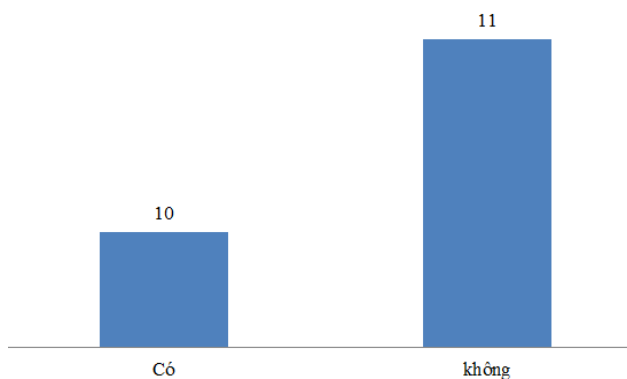
Hình 7. Câu hỏi “Các thầy cô có ghi hình buổi giảng online và đăng bài trên trang Learn.lhu.edu.vn không?”

- Với câu hỏi “Các thầy cô có ghi hình buổi giảng online và đăng bài trên trang Learn.lhu.edu.vn không?” có 19/21 giảng viên lựa chọn là có, có 1 giảng viên do bận rộn kiểm định tại đơn vị nên ít đăng bài thường xuyên, trường hợp này phía bên chuyên ngành NNTQ đã nắm được và hỗ trợ giảng viên hoàn thành việc ghi hình và đăng bài giảng.

Hình 8. Câu hỏi “Thời gian giảng online cũng giống thời gian giảng trực tiếp, các thầy cô có thấy là hợp lý?”

- Với câu hỏi “Thời gian giảng online cũng giống thời gian giảng trực tiếp, các thầy cô có thấy là hợp lý?” có 18/21 giảng viên cho rằng thời gian giảng dạy là hợp lý, phù hợp với đăng ký thời khóa biểu ngay từ đầu, tuy nhiên cũng có 2 giảng viên cho rằng chưa hợp lý vì thời gian giảng dạy có thể thực hiện vào các buổi học khác ngoài thời gian biểu do giáo vụ đã sắp xếp.

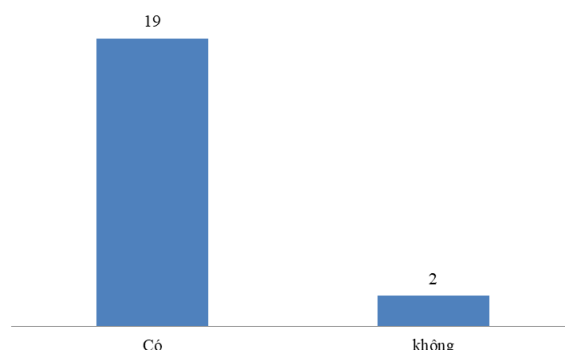

Hình 9. Câu hỏi “Thời gian giảng online cũng giống thời gian giảng trực tiếp, các thầy cô có thấy là hợp lý?”

- Với câu hỏi “Khi lên lớp, các thầy cô có bắt buộc sinh viên bật webcam không?” chỉ một nửa số giảng viên bắt buộc sinh viên bật webcam (8/21 giảng viên); nguyên nhân là vì giảng viên thông cảm cho sinh viên phải bật điện thoại liên tục cả ngày để học tập, đồng thời thông cảm cho các

em vì mạng lưới không ổn định để bật webcam liên tục. Theo quy định chung của ngành NNTQ thì sinh viên bật webcam trong khi học online là bắt buộc, tuy nhiên trên thực tế cũng cần phải có phương pháp tương tác khác hấp dẫn hơn để sinh viên chú ý bài học chứ không nhất thiết phải bật webcam để kiểm tra.

- Với câu hỏi “Khi lên lớp các thầy cô có điểm danh lớp học không?” 18/21 giảng viên có điểm danh đầy đủ, có 1 giảng viên có thừa nhận là đôi lúc quên, nhưng phía ban cán sự lớp đều có tự kiểm tra và báo cáo hàng tuần cho giảng viên chủ nhiệm.

Hình 10. Câu hỏi “Thời gian giảng online cũng giống thời gian giảng trực tiếp, các thầy cô có thấy là hợp lý?”

Qua bài điều tra, tác giả thấy rằng các quy định chung khi giảng dạy và học tập online đã được phía giảng viên cơ hữu và giảng viên chuyên ngành thực hiện một cách nghiêm túc và chu đáo.

3.2 Đánh giá về phương án giảng dạy online của ngành NNTQ LHU

Về ưu điểm:

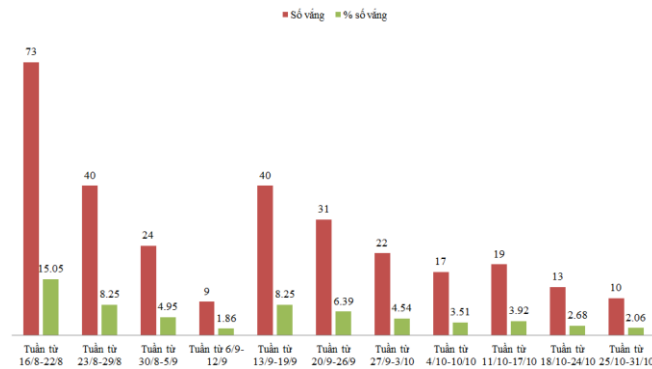
Phương án giảng dạy online của ngành Trung được bao phủ khá toàn diện từ việc đáp ứng giao nhận bài giảng, bài tập trên hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường đến tương tác và liên lạc với sinh viên qua zoom, Google Meet hay Zalo. Sinh viên và giảng viên có thể trao đổi học tập qua nhiều kênh khác nhau, tăng cường hiệu quả giảng dạy và học tập.

Hình 11. Hình chụp màn hình từ nhóm Zalo môn học lúc giảng viên và sinh viên trao đổi bài học với nhau.

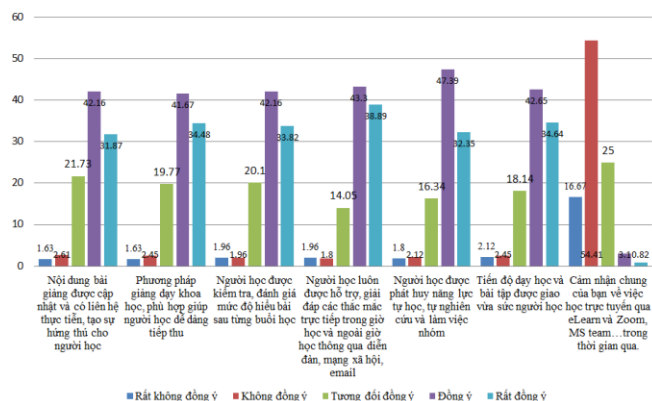
Phương án giảng dạy của ngành Trung cũng có các yêu cầu chi tiết và cụ thể về sự chuyên cần của sinh viên và giảng viên các lớp, hạn chế được phần nào tình trạng lười học bỏ học của sinh viên, hay tình trạng giảng dạy qua loa đại khái không chất lượng của giảng viên. Các yêu cầu cụ

thể như: Khi lên lớp, giảng viên bắt buộc phải tương tác trực tiếp qua các phần mềm hội nghị online như: Zoom, Meet..., tiến hành điểm danh hai chiều gồm giảng viên điểm danh đi kèm với lớp trưởng/lớp phó điểm danh. Giáo viên chủ nhiệm thường xuyên nắm tình hình lớp qua báo cáo vắng mặt trong buổi học theo tần suất hằng tuần do ban cán sự lớp cung cấp, qua đó giáo viên chủ nhiệm sẽ làm việc với các trường hợp vắng học để đốc thúc tinh thần học tập của các em. Về tỷ lệ tham gia buổi học online của sinh viên, mức trung bình chung là chiếm 90% (theo kiểm soát của chuyên ngành NNTQ), trừ một vài trường hợp đặc thù do điện thoại hư hỏng hay sinh viên nghỉ học mới không theo dõi bài giảng. Với hệ thống Learn.lhu.edu.vn, sinh viên có mặt đầy đủ trong các môn học và có tham gia làm các bài tập mà giảng viên yêu cầu. Ví dụ như trong đầu học kỳ 1 năm học 2021-2022, thông qua điểm danh của ban cán sự lớp và thống kê theo từng tuần của chuyên ngành, số lượng vắng trên tổng số sinh viên ở thường xuyên ở mức dưới 10%, cụ thể như thống kê bảng thống kê phía dưới:

Hình 12. Câu hỏi Thống kê số lượng sinh viên vắng học của ngành NNTQ từ 16/8-31/10/2021 (nguồn: ngành NNTQ 11/2021)

Trong đầu năm học 2021-2022, trường Đại học Lạc Hồng cũng tổ khảo sát ý kiến của sinh viên về hoạt động giảng dạy online [12], qua đó cũng giúp cho các giảng viên và nhà quản lý có cách nhìn thực tế khách quan hơn về chất lượng giảng dạy online. Khảo sát đánh giá theo 5 mức độ đồng ý (mức 1 - Rất không đồng ý, mức 2 - Không đồng ý, mức 3 - Tương đối đồng ý, mức 4 - Đồng ý, mức 5 - Rất đồng ý) với một loạt các phương diện liên quan đến học tập trực tuyến của sinh viên như: phần mềm học tập, phương thức giảng dạy, hiệu quả học tập..., sau khi lọc theo kết quả của chuyên ngành NNTQ, tổng có 612 lượt đánh giá đến từ sinh viên, tác giả có một số nhận định như sau:

Hình 13. Kết quả khảo sát ý kiến của sinh viên về hoạt động giảng dạy online

Dữ liệu ở bảng 1 được trích lọc ra từ ý kiến bình chọn của sinh viên ngành NNTQ, theo đó, có một tỉ lệ khá lớn sinh viên ngành có mức độ đánh giá cao (mức 4, 5) với các vấn đề giảng dạy như: bài giảng được cập nhập mới (42,16% và 31,87%), phương pháp giảng dạy khoa học (41,67% và 34,48%), được kiểm tra đánh giá (42,16% và 33,82%). Sinh viên cũng được được giảng viên hỗ trợ tích cực trong việc học tập như giải đáp thắc mắc sau giờ học qua các kênh liên lạc chung mức 4, 5 cũng rất rất cao (lần lượt là 43,3% và 38,89%), qua đó giúp các em có cảm nhận bản thân được tiếp thu bài giảng tốt hơn.

Ngoài ra, sinh viên cũng đánh giá ở mức cao 4, 5 với việc được tự học (47,39% và 32,35%) và tiến độ giảng dạy phù hợp (42,65% và 34,64%). Có thể thấy là, qua gần 2 năm học tập online, sinh viên đã dần quen và thích nghi tốt hơn với phương thức học tập mới hiện tại.

Bài giảng online của giảng viên kết hợp khá nhiều hình thức mới lạ, trong đó làm video theo chủ đề với môn nói, thực hiện hội thoại bài khóa qua chat ngữ âm Zalo và ghi hình điện thoại.... Bản thân tác giả trong bài giảng online năm 2020 của tác giả, tác giả kết hợp hướng dẫn sinh viên làm video cuộc thi “Hùng biện tiếng Trung online”, tác giả khuyến khích điểm cộng khi sinh viên có tham gia. Điểm cộng cũng được tăng tiếng theo kết quả học tập và tham gia hoạt động của sinh viên; ví dụ như tham gia hoạt động thi đấu kiến thức (hùng biện tiếng Trung) là được 1 điểm cộng giữa kỳ, vào chung kết là cộng 1 điểm, đạt 1,2,3 là đạt 3 điểm cộng, nếu quá 9,5 điểm giữa kỳ thì chuyển sang cộng điểm cuối kỳ. Do các khuyến khích trên mà 100% sinh viên lớp tác giả chủ nhiệm tham gia chương trình, đồng thời đạt được cả ba giải 1, 2, 3 của cuộc thi trong 2 năm 2020 và 2021. Có rất nhiều em sau đó thành thạo kỹ năng chỉnh sửa, phối âm video, tạo video môn học sống động và hấp dẫn, đơn cử như lớp 18DT111 hay 19DT113... Năm 2020 sinh viên lớp 18DT111 dành giải nhất và nhì của cuộc thi “Hùng biện tiếng Trung Online 2020”, đến năm 2021, sinh viên lớp 19DT113 cũng đạt được giải nhất cuộc thi này, qua đó chứng minh hiệu quả của việc học tập online.

Hình 14. kết quả hùng biện tiếng Trung Online 2020 – đây là sự kết hợp giữa giảng dạy online và các hoạt động chuyên ngành thông qua online, giúp tạo hứng thú và hiệu quả học tập cho sinh viên của chuyên ngành.

Về mặt hạn chế:

Phương án giảng dạy online của ngành Trung đòi hỏi một lượng lớn thời gian của cả giảng viên và sinh viên chuyên ngành do không chỉ học online qua các phần mềm, giảng viên và sinh viên còn phải dành thời gian để giao

nhận bài tập qua hệ thống Learn.lhu.edu.vn. Đơn cử như một buổi học bình thường kéo dài 1.5 tiếng, nhưng thời gian để lưu video buổi dạy và thiết kế bài tập online giảng viên phải thêm khoảng 2 tiếng đồng hồ mới hoàn thành. Tương tự, sinh viên cũng phải dành thời gian để làm bài tập theo yêu cầu của giảng viên. Nếu với giảng viên có số môn học giảng dạy ít, có thời gian giãn cách đủ dài, ví dụ như 1 buổi lên lớp 1 buổi soạn bài thì đáp ứng tốt; tuy nhiên đa phần giảng viên cơ hữu của ngành NNTQ đều giảng kín lịch, có rất ít buổi trống tiết học, do đó việc đưa bài giảng theo đúng yêu cầu bị chậm trễ hơn so với bình thường.

Bên cạnh đó việc giảng dạy online, tương tác online cũng gặp khó khăn khi chưa có phần mềm hợp lý và phù hợp với chuyên ngành. Phần mềm được dùng phổ biến nhất là Zoom, tuy nhiên do hạn chế của phiên bản miễn phí nên thời lượng buổi giảng chỉ 45p, và chất lượng đường truyền cũng khá kém, không ổn định và thông suốt, nên có trường hợp buổi giảng bị kéo dài thời gian do giảng viên phải giải thích thêm những đoạn bài giảng bị ảnh hưởng bởi đường truyền. Tuy được hỗ trợ của nhà trường 1 tài khoản bản quyền phần mềm Zoom, tuy nhiên việc chia thời gian ra dạy bằng phần mềm bản quyền cũng khó khăn khi có nhiều giảng viên và lớp học cần dùng phần mềm này một lúc, do đó không thể chia sẻ nguồn tài nguyên này một cách hợp lý được; rất nhiều giảng viên đã lựa chọn các phần mềm khác như Google Meet hay Skype. Trong năm 2021, ngành hướng dẫn cho giảng viên và sinh viên sử dụng phần mềm Voov Google Meeting, phần mềm này cũng có chức năng tương tự như Zoom, nhưng không bị giới hạn số phút mỗi phiên họp như phiên bản miễn phí của Zoom. Tại cuộc khảo sát, “Lấy ý kiến người học về hoạt động giảng dạy online tại trường năm học 2021-2022” do phòng Đào tạo trường Đại học Lạc Hồng thực hiện, trong tổng số 612 lượt bình chọn của sinh viên ngành NNTQ, có 415 lượt bình chọn cho rằng học Voov là thường xuyên, phần mềm này. Cho đến hiện tại, với sự ủng hộ của chuyên ngành (tất cả các giảng viên thỉnh giảng đều dạy qua Voov), phần mềm này cũng là phần mềm học tập chủ yếu của sinh viên ngành NNTQ.

Ở một mặt khác, phương án giảng dạy online kết hợp nhiều phương thức tương tác, điều này khiến cho một số giảng viên lớn tuổi, khả năng nắm bắt công nghệ chậm gặp khó khăn, chuyên ngành phải đầu tư thời gian để hướng dẫn cho các giảng viên này thích ứng trong một thời gian khá lâu. Với sinh viên, một số sinh viên do điều kiện hoàn cảnh khó khăn nên máy móc và mạng lưới không đảm bảo, do đó không theo kịp được tiến độ học tập chung của lớp.

4. NHỮNG ĐIỀU ĐẠT ĐƯỢC VÀ CHƯA ĐẠT ĐƯỢC KHI ÁP DỤNG CÁC PHƯƠNG ÁN GIẢNG DẠY ONLINE, NHỮNG CÁI THIỆN VỚI VIỆC GIẢNG DẠY ONLINE TRONG TƯƠNG LAI.

Về mặt đạt được:

Điều đáng mừng là sau 1 năm học tập online, trình độ vi tính và khả năng thích ứng giảng dạy và học tập online của giảng viên và sinh viên tiến bộ hơn rất nhiều so với trước dịch Covid-19. Giảng viên và sinh viên đã dần quen với khái niệm tạo lớp học online, ghi hình, đăng video youtube, giao nhận và làm bài tập online; đây là điều khó có thể tưởng tượng được trước dịch.

Nhà trường đã xây dựng được một kho tàng bài giảng quý báu của giảng viên các chuyên ngành; qua đó nếu đại dịch kéo dài thì vẫn có thể sử dụng và bổ sung bài giảng online một cách tiện lợi. Các bài giảng đã có cũng là minh chứng sống động để phục vụ cho công tác kiểm định chất lượng đào tạo của nhà trường, giúp nhà trường đạt được sự công nhận rộng rãi của các tổ chức kiểm định chất lượng giáo dục đào tạo đại học trong và ngoài nước.

Những mặt chưa đạt được:

Chất lượng giảng dạy và học tập chưa được nâng cao hay chất lượng rõ ràng; đây là điều khá dễ để phán đoán khi tất cả phải tập trung sức lực cho việc “làm sao để dạy online” chứ không phải “cải tiến phương pháp giảng dạy”. Khi dạy trực tiếp trên lớp, giảng viên có thể sử dụng nhiều giáo cụ, nhiều phương pháp trực tiếp và đơn giản giúp sinh viên tiếp thu kiến thức nhanh chóng, nhưng dạy online thì chỉ cần bài giảng đơn giản, dễ hiểu, yêu cầu tiếp thu phù hợp là đã ổn. Có thể thấy rằng, đại dịch Covid ở đã kéo giảm đi chất lượng dạy và học. Có nhiều bài giảng trên hệ thống của giáo viên không được đầu tư nhiều, ví dụ như chỉ có bài giảng PPT và 1 phần bài tập, việc tương tác trực tiếp qua hệ thống là không có, thậm chí là các bài làm của sinh viên nộp trên hệ thống được nhưng không được chấm, có thể giảng viên dạy trực tiếp đã chấm hoặc cũng có thể là yêu cầu làm và để đó? Đây là mặt cần phải khắc phục triệt để khi làm công tác kiểm định sau này.

Chất lượng giảng dạy online đạt được bao nhiêu % so với giảng dạy trực tiếp cũng chưa có con số cụ thể, tuy nhiên khảo sát qua các buổi giáo viên chủ nhiệm sinh hoạt lớp hay các hội nhóm facebook của sinh viên thì không khó để thấy sự than phiền của sinh viên khi học tập online. Như trong kết quả từ bài điều tra “Khảo sát, lấy ý kiến người học về hoạt động giảng dạy online tại trường năm học 2021-2022”, với câu hỏi “Cảm nhận chung của bạn về việc học online qua eLearn và ZOOM, MS Team,”, số lựa chọn ở mức 4 và 5 rất thấp, lần lượt là 3.1% và 0.82%, mức độ 3 cũng chỉ khoảng 25%. Tuy nhiên, quan điểm của tác giả là giảng dạy online tuy khó khăn nhưng vẫn rất cần thiết, giảng viên cần đầu tư bài giảng hấp dẫn và có các hoạt động tương tác tốt như thảo luận đề tài, tổ chức các hoạt động vừa học vừa chơi, như vậy mới đảm bảo hiệu quả và sự hứng thú học tập của sinh viên.

Công tác ra đề và chấm thi cũng phải đơn giản hóa và nhẹ nhàng hơn cho sinh viên. Giảng dạy online chất lượng không thể bằng trực tiếp, kiến thức được truyền đạt là ít hơn so với bình thường, do đó thi cử cũng phải “nhẹ nhàng” hơn cho sinh viên. Chính vì điều này khiến cho số lượng sinh viên qua môn, đạt được loại khá giỏi nhiều hơn so với bình thường, đánh giá chất lượng sinh viên vì đó mà cũng không chính xác nữa.

Những cái thiện cần thiết với giảng dạy online trong tương lai:

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường sẽ được hoàn thiện và đơn giản hóa hơn, đáp ứng được nhu cầu giảng dạy học tập của giảng viên và sinh viên nhà trường. Cụ thể là Việt hóa chuẩn xác và hoàn thiện giao diện ngôn ngữ; các biểu tượng và công cụ trong website được đơn giản hóa và đẹp mắt hơn, tạo ra được ấn tượng sinh động và hấp dẫn.

Hệ thống Learn.lhu.edu.vn cũng cần đơn giản hóa các thao tác đăng bài, quản lý chấm bài, ví dụ như đăng bài giảng có thêm chức năng đăng từ link video Youtube hoặc Google drive. Chức năng thêm sinh viên vào môn học nên tinh giản lại và thay bằng liên kết trực tiếp đến hệ thống đăng ký môn học. Hay bài giảng video cần được lưu lại trên hệ thống một cách tự động, giảng viên chỉ cần khi dạy thì lưu video, hệ thống sẽ trực tiếp lưu thành bài giảng trên hệ thống.

Việc quản lý giảng dạy cũng cần có cơ chế thực hiện rõ ràng hơn, cụ thể là giao cho phòng Công tác sinh viên thực hiện việc kiểm tra học online hằng ngày. Hiện nay, việc quản lý giảng viên có dạy trực tiếp và đứng giờ hay không đều không có đơn vị chịu trách nhiệm, trong khi trước đây việc quản lý này thuộc về phòng Công tác sinh viên của nhà trường. Việc giảng viên có dạy hay không chỉ chú ý đến việc họ có đưa bài giảng lên hệ thống Learn.lhu.edu.vn mà thôi, đây có thể là một lỗ hổng trong quản lý của nhà trường cần cấp thiết giải quyết. Tại ngành NNTQ, để quản lý việc giảng dạy, ngành có yêu cầu giảng viên cung cấp ID buổi giảng, kết hợp với việc kiểm tra ngẫu nhiên, kiểm tra bài giảng video buổi học tương ứng để nhắc nhở.

Kể cả sau khi đại dịch kết thúc, việc học tập và giảng dạy online vẫn được công nhận như một phần của chương trình học tập hằng kỳ, mỗi một môn học ngoài thời lượng trên lớp trực tiếp theo yêu cầu, sinh viên và giảng viên vẫn có một thời lượng nhất định để học tập online, qua đó nâng cao được ý thức tự học và tự tiến bộ của sinh viên toàn trường. Ví dụ như việc giao nhận bài tập, đưa bài giảng của giảng viên đều phải thông qua hệ thống Learn.lhu.edu.vn để tạo ra nguồn tư liệu giảng dạy và nghiên cứu phong phú cho nhà trường.

5. KẾT LUẬN

Trong 2 năm xảy ra đại dịch Covid-19 (2020-2021), trường Đại học Lạc Hồng nói chung và ngành NNTQ nói riêng đã chịu rất nhiều tác động đến từ đại dịch. Những tác động này là tiêu cực nếu xét trên các mặt như kế hoạch giảng dạy năm học, công tác chăm sóc sinh viên..., nhưng nếu xét về mặt cải thiện khả năng thích nghi môi trường học tập online, tăng cường kỹ năng sử dụng internet của thầy và trò toàn trường lại là mặt có lợi. Qua 2 năm đại dịch, những điều trước đây tưởng là không thể với thầy và trò ngành Trung thì nay đã trở thành hiện thực:

- Thầy và trò sử dụng tốt hệ thống Learn.lhu.edu.vn của nhà trường, thành thạo các phần mềm Zoom, Google Meet, Voov... để phục vụ việc học tập, làm việc nhóm.
- Các cuộc thi chuyên ngành như “Hùng biện tiếng Trung online”, “Câu chuyện của tôi”... đều được tổ chức online với nhiều bài dự thi là các video, hình ảnh do chính sinh viên làm ra, chất lượng của các sản phẩm cũng rất cao kể cả về chuyên môn lẫn hiệu ứng kỹ xảo hình ảnh.
- Sinh viên thích nghi rất tốt với các ứng dụng phục vụ cho học tập online, phục vụ đắc lực cho công việc sau khi tốt nghiệp của các em.
- Thích nghi tốt hơn với việc tự học, độc lập suy nghĩ và lập luận vấn đề.

Tuy còn những khó khăn vẫn còn tồn tại như khó khăn trong việc quản lý sinh viên, đánh giá điểm và hiệu quả học

tập thì việc giảng dạy và học tập online dù có dịch bệnh hay không cũng là một xu thế tất yếu yêu cầu cả thầy và trò cùng phải thích nghi.

Tác giả hy vọng thông qua bài viết này có thể đóng góp một cái nhìn tổng quan từ góc độ người trực tiếp giảng dạy và quản lý đến với bạn đọc và những nhà nghiên cứu, quản lý giáo dục. Tác giả cũng hy vọng thông qua việc giới thiệu phương thức giảng dạy và quản lý học tập online sẽ giúp cho các bạn đọc có nhiều sự lựa chọn hơn trong công tác giáo dục online sau này, qua đó nâng cao được hiệu quả tích cực cho việc giảng dạy và học tập.

6. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] GS. TS Nguyễn Quang Thuấn-Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương. Tác động của đại dịch Covid-19 và một số giải pháp chính sách cho Việt Nam trong giai đoạn tới, *Tạp chí Đảng cộng Sản*, 2020
- [2] Tổ Uyên. ILO đánh giá tác động của dịch Covid-19 với giáo dục thanh thiếu niên, Thông tấn xã Việt Nam, 2020, (<https://www.vietnamplus.vn/ilo-danh-gia-tac-dong-cua-dich-covid19-voi-giao-duc-thanh-thieu-nien/657014.vnp>).
- [3] Anh Huy. Đại dịch Covid-19 và sự gián đoạn giáo dục, *Trang tin điện tử Đảng bộ Tp Hồ Chí Minh*, 2020, (<https://hcmcpv.org.vn/tin-tuc/dai-dich-covid-19-va-su-gian-doan-giao-duc-1491864347>).
- [4] Theo wikipedia. *Ảnh hưởng của đại dịch Covid-19 đối với Giáo dục*.
- [5] Trường Đại học Lạc Hồng, Thông báo số 54/TB_ĐHLHU, ngày 5 tháng 2 năm 2020 về việc tạm nghỉ học để phòng chống dịch Covid 19, 2020.
- [6] Trường Đại học Lạc Hồng, Thông báo số 134 TB_ĐHLHU ngày 29 tháng 2 năm về việc tạm nghỉ học để phòng chống dịch Covid 19, 2020.
- [7] Trường Đại học Lạc Hồng, Thông báo số 189 TB_ĐHLHU ngày 13 tháng 3 năm về việc tạm nghỉ học để phòng chống dịch Covid 19. *Văn bản hành chính*, 2020.
- [8] Trường Đại học Lạc Hồng, Thông báo số 350 TB_ĐHLHU ngày 28 tháng 4 năm 2020 về việc cho phép đi học tập trung tại trường trở lại từ ngày 4 tháng 5 năm 2020. *Văn bản hành chính*, 2020.
- [9] Bộ Giáo dục và Đào tạo, thông tư số 09_2021/TTBGDDĐT của bộ GD&ĐT quy định về quản lý và tổ chức dạy học trực tuyến. *Văn bản hành chính*, 2020.
- [10] Trường Đại học Lạc Hồng, Thông báo trên trang Me.lhu.edu.vn ngày 13 tháng 3 năm 2020 về việc hướng dẫn tổ chức học online của BGH nhà trường. *Văn bản hành chính*, 2020.
- [11] E-learning là gì? Tìm hiểu về hệ thống Elearning giáo dục trực tuyến, (nguồn : <https://edumow.vn/e-learning-la-gi-tim-hieu-ve-he-thong-elearning-giao-duc-truc-tuyen/>), 2021.
- [12] Trường Đại học Lạc Hồng, Kế hoạch số 1104/KH_ĐHLH V/v Khảo sát, lấy ý kiến người học về hoạt động giảng dạy trực tuyến tại trường năm học 2021-2022. *Văn bản hành chính*, 2021.
- [13] Nguyễn Thị Bích Ngọc, *Tìm hiểu về moodle và thiết lập website thi trắc nghiệm trực tuyến*, đồ án tốt nghiệp đại học Hải Phòng, 2010.